

CASACUBERTA, Margarida; SALA, Joan. *Marian Vayreda i Vila 1853-1903*. Olot: Llibres de Batet, 2003. 174 p.

CATLLAR, Bernat; GIL, Rosa Maria; DOMÈNECH, Gemma. *Les tres dimensions de l'arquitecte. Rafael Masó fotògraf*. Girona: Ajuntament, 2002. 144 p.

CERCAS, Javier [trad. Ponç Puigdevall]. *Soldats de Safamína*. Barcelona: Tusquets, 2003. 210 p.

CLARA, Josep. *La primera oposició al franquisme. Els grups clandestins a la demarcació de Girona (1939-1950)*. Girona: Quaderns del Cercle, 2002. 192 p.

Concurs d'idees. *Nova seu de la Generalitat a Girona*. Girona: Col·legi d'Arquitectes de Catalunya, 2003. 44 p.

CONGOST, Rosa; JOVER, Gabriel; BIAGIOLI, Giuliana. *L'organització de l'espai rural a l'Europa mediterrània: masos, possessions, poder*. Girona: CCG, 2003. 380 p.

CREUS, Ricard. «Del cor del corb». Girona: *Senhal*, 12, 2003, 12 p.

DÉU PRATS, Joan de. *Terra de castells. Un viatge pels castells de Catalunya*. Barcelona: Barcanova, 2003. 198 p.

DÍAZ OLIVERAS, Quim; GAITX Moltó, Jordi. *Passejades per Sant Feliu de Guíxols*. Sant Feliu de Guíxols / Girona: Ajuntament/Diputació, 2002. 113 p.

Diversos autors [a cura de Maria Mercè Roca]. *Les millors històries sobre gats*. Barcelona: La Magrana, 2003. 224 p.

Diversos autors [editat per Narcís-Jordi Aragó i Mariàngela Vilallonga]. *Atles literari de les terres de Girona*. Girona: Diputació, 2003. 1.200 p.

Aprofitar la memòria

MIQUEL I JUSCARESA, Raimon (El Rei). MOLERO PARAIS, Pep. **Memòria, tu que m'has de sobreviure**. Pròleg de Josep Clara. Llibres dels Quatre Cantons, número 14. CCG Edicions. Palafrugell/Girona, març del 2003.

En les generacions que avui comencen a prendre el protagonisme social, polític, econòmic hi ha pocs joves que hagin tingut ocasió d'escoltar «batalletes de l'avi» com n'hem dit sempre de les històries viscudes pels nostres antecessors al voltant de la guerra civil. D'aquesta contesa n'hi ha una abundant bibliografia sobre els orígens, les causes, les conseqüències, els protagonistes principals i de tot allò que en va ser essencial. No obstant això, a mesura que hem anat augmentant el coneixement dels ets i uts sobre els esdeveniments transcendents d'aquell període, han augmentat també les preguntes que ens hem fet sobre les vides anònimes que van haver d'incorporar a la seva quotidianitat una o diverses cares de les moltes que té la guerra.

El valor d'aquest llibre és precisament aquest: descriure, a través de les vivències d'un milicià republicà, estampes interiors de la guerra civil i la postguerra, per bé que moltes de les activitats del protagonista (futbolista,

milicià amb comandament, maquis i agent de la internacional comunista) permet trobar un cert grau de singularitat en les seves aventures, a vegades potser afectades pel temps transcorregut entre la realitat i la reconstrucció memorística dels esdeveniments.

Abans d'arribar a la confecció material del llibre, però, el responsable de l'edició, Pep Molero, va haver d'encaixar un complex trencaclosques: un grapat de cintes de casset enregistrades fa anys pel mateix Raimon Miquel, llavors ja en edat molt avançada, sense un ordre definit ni un contingut homogeni. La dificultat de trobar una estructura i una línia narrativa coherents, i la voluntat de preservar les paraules exactes de Miquel per damunt de qualsevol altra cosa van obligar Molero a una feixuga tasca de tria i classificació, que només s'intueix amb plenitud quan es gira el darrer full del llibre i es recull el pòsit de la lectura.

Potser obsessionat per aquesta convivència entre el respecte al dictat del protagonista i la recerca d'una estructura narrativa, Molero va optar per introduir petites incisions de text, l'hipotètic punt de vista d'un observador aliè que contempla les vivències del protagonista. La fórmula no és recixida del tot, o en tot cas no ho és tant com ho podria ser una introducció

complementària de les paraules de l'autor. Però això no impedeix que el llibre sigui una nova aportació interessant al vessant humà de la guerra civil i un just reconeixement d'aquest palafrugellenc que presumia de ser el rei més republicà.

Enric Serra Amat

El tren petit de Banyoles: una gran història

GRABULEDA I SITÀ, Josep (amb una col·laboració de Joan Alemany i Oliveres).

El tren petit de Banyoles. Quadern de Banyoles, 4. Ajuntament de Banyoles i Diputació de Girona, Banyoles, desembre 2002. 156 pàgines.

L'any 1969 *La Trinca* va editar el seu disc *Tots som pops*, que incloïa la cançó del Tren Pinxo de Banyoles. Aquesta versió, i no d'altres més antigues o més llargues o més cumbaiàs, van fer popular el tren petit de Banyoles; el van fer popular i simpàtic i, com sol passar amb les tradicions orals i populars, ens el van fer desconèixer, el van transformar en una mena d'icona, un petit mite. Però com tots els mites, aquest té al darrera una història, un procés, una lògica casuística que és el que analitza, comenta i explica detalladament Josep Grabuleda al llibre *El tren petit de Banyoles*.